

B1

Michał Garncarek
Tomasz Jagodziński

Polski Język Migowy
Poziom samodzielności B1
Ćwiczenia

Recenzja: Grzegorz Majkowski

Konsultacje PJM: Tomasz Jagodziński, Alina Kaczmarczyk

Projekt graficzny okładki: Bartłomiej Garncarek

Rysunki: Michał Orzechowski

© Copyright by Placówka Kształcenia Ustawicznego Migaj Naturalnie, Łódź 2013

ISBN: 978-83-64072-32-1

Wydawca: Placówka Kształcenia Ustawicznego Migaj Naturalnie

93-347 Łódź, ul. Leszczyńskiej 4 m 41

Tel. 794-694-607 / 606-361-306

www.migajnaturalnie.pl

biuro@migajnaturalnie.pl

Spis Treści

Wstęp	5
Wprowadzenie	6
Europejski System Opisu Kształcenia Językowego	8
Transkrypcja słownictwa migowego	10
Lekcja 1 „Na zakupach”	11
1.1 Warzywa i owoce	11
1.2 W sklepie spożywczym	15
1.3 Zakupy on-line	19
Lekcja 2 „Klasyfikatory”	23
2.1 Klasyfikatory o określonym układzie dłoni	23
2.2 Klasyfikatory opisowe	27
2.3 Liczba mnoga w PJM	30
Lekcja 3 „Głusi w pracy”	34
3.1 Szukam pracy	34
3.2 Na jakim stanowisku pracujesz	38
3.3 Dyskryminacja Głuchych	42
Lekcja 4 „Służba zdrowia w znakach migowych”	46
4.1 Pogotowie	46
4.2 Mini rozmówki o zdrowiu w PJM	50
4.3 Apteka	52
4.4 Mini rozmówki o zdrowiu w PJM – c.d.	57
Lekcja 5 „Przestępczość i organy ścigania”	59
5.1 Relacje z miejsca zdarzenia	59
5.2 Rodzaje przestępstw	62
5.3 Rysopis sprawcy	66

Odpowiedzi	70
Lekcja 1 „Na zakupach”	70
1.1 Warzywa i owoce	70
1.2 W sklepie spożywczym	73
1.3 Zakupy on-line	76
Lekcja 2 „Klasyfikatory”	79
2.1 Klasyfikatory o określonym układzie dłoni	79
2.2 Klasyfikatory opisowe	82
2.3 Liczba mnoga w PJM	84
Lekcja 3 „Głusi w pracy”	87
3.1 Szukam pracy	87
3.2 Na jakim stanowisku pracujesz	90
3.3 Dyskryminacja Głuchych	93
Lekcja 4 „Służba zdrowia w znakach migowych”	97
4.1 Pogotowie	97
4.2 Mini rozmówki o zdrowiu w PJM	101
4.3 Apteka	103
4.4 Mini rozmówki o zdrowiu w PJM – c.d.	106
Lekcja 5 „Przestępczość i organy ścigania”	108
5.1 Relacje z miejsca zdarzenia	108
5.2 Rodzaje przestępstw	110
5.3 Rysopis sprawcy	114

Wstęp

Kurs językowy powinien stwarzać możliwość nauki poza zajęciami, aby uczestnicy jeszcze efektywniej rozwijali umiejętności komunikacyjne w języku obcym, którego się uczą. Placówka Kształcenia Ustawicznego Migaj Naturalnie ze wszystkich sił stara się, aby proponowane przez nią kursy charakteryzował profesjonalizm, za którym idą skrupulatnie opracowane zeszyty ćwiczeń. Tym razem w Państwa ręce trafia zeszyt ćwiczeń do nauki polskiego języka migowego na poziomie B1. Jego zawartość merytoryczna tematycznie dostosowana jest do treści przekazywanych na kursie o wspomnianym wyżej poziomie nauczania, którego celem jest utrwalenie poznanego materiału poprzez ćwiczenia w głównej mierze skoncentrowane na rozwój umiejętności odbierania komunikatów w PJM. W niniejszym podręczniku znalazły swoje miejsce różnego rodzaju ćwiczenia wizualno-przestrzenne takie jak: udzielenie prawidłowej odpowiedzi na postawione pytania odnoszące się do tekstu w PJM albo zaznaczenie odpowiedzi prawdziwej lub fałszywej. W porównaniu do poprzednich zeszytów ćwiczeń wydanych przez Placówkę Migaj Naturalnie nowością jest to, iż pytania również nagrane są w polskim języku migowym. Ponadto wprowadzono ćwiczenia koncentrujące się na zasadach gramatycznych w formie dopasowania zdań w PJM do ich ekwiwalentów w języku polskim lub ich przetłumaczeniu na język polski. Występują tutaj ćwiczenia na uzupełnienie luk w dialogach prezentowanych na nagraniach jak również dopasowanie pytań do odpowiedzi, tak aby powstały krótkie dialogi w PJM. Ponadto uczestnicy powtarzają słownictwo migowe oraz liczebniki inkorporowane dzięki pozostałym równie ciekawym zadaniom językowym. Nagrania w polskim języku migowym zapisane zostały na trzech płytach DVD, bez których zeszyt ćwiczeń nie spełniłby swojej roli.

Życzymy owocnej nauki polskiego języka migowego, a rozumiemy przez to przyjemność jaka płynie z poszerzania horyzontów o kolejne obszary, które razem stanowić powinny coraz pewniejszy grunt pod komunikację wizualno-przestrzenną.

Autorzy

Wprowadzenie

Niniejszy podręcznik to zbiór ćwiczeń do kursu polskiego języka migowego na poziomie B1, który został opracowany według standardów skali biegłości językowej Rady Europy¹ dotyczącej nauki języków obcych. Zestaw ćwiczeń skierowany jest do uczestników kursu o wyżej wspomnianym tytule.

Realizację niniejszego zestawu ćwiczeń podjęto aby:

- udostępnić materiały dydaktyczne do nauki w domu skoncentrowane na potrzeby uczestników, którzy kontynuują naukę PJM po zakończonym kursie na poziomie A2;
- rozwijać umiejętności odbierania wypowiedzi w PJM dzięki specjalnie przygotowanym materiałom filmowym;
- ugruntować umiejętności komunikacyjne zdobyte na kursie za pomocą ćwiczeń domowych.

Niniejszy zestaw ćwiczeń składa się z podręcznika oraz trzech płyt z nagraniami w PJM. Zestaw został opracowany tak, aby jednostki lekcyjne odpowiadały lekcjom przeprowadzonym na kursie. Każda lekcja została podzielona na części, które w swoim zakresie koncentrują się na różnych umiejętnościach:

- lekcja 1 pt. „Na zakupach” została podzielona na podrozdziały, w których kursant poprzez ćwiczenia nadawczo-odbiorcze powtarza treści związane z robieniem zakupów, form płatności, promocji i miejsc, gdzie można kupić świeże produkty, zakupów on-line oraz zaletach i wadach jakie się z nimi wiążą. Za pomocą dialogów, opowiadań w PJM i ćwiczeń ukierunkowanych na gramatykę, uczestnik powtarza liczebniki z przedziału 1000 – 1 000 000, liczebniki inkorporowane odnoszące się do wagi w kilogramach i do waluty w złotówka. Ponadto w lekcji 1 znajdują się ćwiczenia dotyczące właściwego użycia znaku [GRUPA], który jest wyznacznikiem kategorii, typu lub rodzaju.
- lekcja 2 pt. „Klasyfikatory” została podzielona na podrozdziały, w których kursant powtarza klasyfikatory o określonym układzie dłoni dla poszczególnych grup rzeczowników oraz klasyfikatory opisowe. Ponadto poprzez ćwiczenia nadawczo-odbiorcze powtarza sposoby tworzenia liczby mnogiej w PJM.
- lekcja 3 pt. „Głusi w pracy” to zestaw ćwiczeń nadawczo-odbiorczych, w których uczestnik znajdzie opowiadania, dialogi w PJM oraz wiele innych ćwiczeń koncentrujących się na powtórzeniu treści dotyczących prezentacji CV z uwzględnieniem edukacji, zatrudnienia, odbytych kursów, znajomości języków obcych i zainteresowań. Ponadto w obszarze ćwiczeń znajdują się również treści dotyczące warunków pracy, rodzajów umów, wysokość wynagrodzenia oraz rodzaje stanowisk pracy. Ćwiczenia gramatyczne skupią się wokół „zmiana nadawcy” czyli mowy niezależnej w PJM, aspektu dokonanego, liczebników inkorporowanych odnoszących się do dat, miesięcy i lat.
- lekcja 4 pt. „Służba zdrowia w znakach migowych”. W tej lekcji polskiego języka migowego uczestnik powtarza treści związane ze stanem zdrowia, wskazówek na temat dawkowania leków, wyznaczaniem wizyty u lekarza, specjalizacji lekarskich, rodzajów

¹ Wyjaśnienie Skali Rady Europy znajduje się w podrozdziale pt. „Europejski System Opisu Kształcenia Językowego”.

placówek służby zdrowia, rodzajów lekarstw oraz ich zakupów w aptece. Dzięki dużej ilości dialogów scenizowanych w różnych sytuacjach i ćwiczeń z nimi związanych lekcja 4 jako jedyna lekcja w podręczniku podzielona jest na cztery podrozdziały dając tym samym uczestnikowi większą pewność komunikacyjną w obszarze służby zdrowia. Ćwiczenia gramatyczne koncentrują się na zdaniach warunkowych w PJM oraz liczebnikach inkorporowanych odnoszących się do godzin i wielokrotności (ilości razy).

- lekcja 5 pt. „Przestępczość i organy ścigania” została podzielona na podrozdziały, w których kursant poprzez ćwiczenia nadawczo-odbiorcze powtarza treści związane z opisem miejsca przestępstwa, kolizji lub wypadku oraz ich konsekwencjami. Ćwiczenia gramatyczne koncentrują się na powtórzeniu sposobów tworzenia negacji w PJM oraz trybie rozkazującym.

Na końcu książki znajdują się odpowiedzi do ćwiczeń, z których uczestnik może korzystać aby porównać swoje odpowiedzi i poprawić ewentualne błędy.

Europejski System Opisu Kształcenia Językowego

Europejski System Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ) jest obszernym dokumentem opracowanym przez ekspertów Rady Europy w zamiarze stworzenia praktycznego narzędzia pozwalającego na sprecyzowanie celów do realizacji na każdym etapie uczenia się języków europejskich, a tym samym pozwalającego na ujednoczenie oceniania w ich nauczaniu. ESOKJ szczegółowo opisuje wiedzę i umiejętności, które uczeń powinien rozwinąć w procesie uczenia się języków obcych, lecz podkreśla również wymiar kulturowy, w którym dany język znajduje swoją przestrzeń². Powiązanie tych elementów leży u podstaw drogi, której celem jest sprawna komunikacja. Osiągnięcie tej sprawności ESOKJ definiuje za pomocą 6 poziomów zaawansowania:

Poziom biegłości	C2	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie może z łatwością zrozumieć praktycznie wszystko, co usłyszy lub przeczyta. Potrafi streszczać informacje pochodzące z różnych źródeł, pisanych lub mówionych, w spójny sposób odtwarzając zawarte w nich tezy i wyjaśnienia. Potrafi wyrażać swoje myśli płynnie, spontanicznie i precyzyjnie, subtelnie różnicując odcienie znaczeniowe nawet w bardziej złożonych wypowiedziach
	C1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie szeroki zakres trudnych, dłuższych tekstów, dostrzegając także znaczenia ukryte, wyrażone pośrednio. Potrafi się wypowiadać płynnie, spontanicznie, bez większego trudu odnajdując właściwe sformułowania. Skutecznie i swobodnie potrafi posługiwać się językiem w kontaktach towarzyskich i społecznych, edukacyjnych bądź zawodowych. Potrafi formułować jasne, dobrze zbudowane, szczegółowe, dotyczące złożonych problemów wypowiedzi ustne lub pisemne, sprawnie i właściwie posługując się regułami organizacji wypowiedzi, łącznikami, wskaźnikami zespolenia tekstu.
Poziom samodzielności	B2	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w złożonych tekstach na tematy konkretne i abstrakcyjne, łącznie z rozumieniem dyskusji na tematy techniczne z zakresu jej specjalności. Potrafi porozumiewać się na tyle płynnie i spontanicznie, by prowadzić normalną rozmowę z rodzimym użytkownikiem języka, nie powodując przy tym napięcia u którejkolwiek ze stron. Potrafi – w szerokim zakresie tematów – formułować przejrzyste i szczegółowe wypowiedzi ustne lub pisemne, a także wyjaśniać swoje stanowisko w sprawach będących przedmiotem dyskusji, rozważając wady i zalety różnych rozwiązań.

² Rada Europy, Europejski System Opisu Kształcenia Językowego, str. 1.

	B1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w jasnych, standardowych wypowiedziach, które dotyczą znanych jej spraw i zdarzeń typowych dla pracy, szkoły, czasu wolnego itd. Potrafi radzić sobie w większości sytuacji komunikacyjnych, które mogą się zdarzyć w czasie podróży w regionie, gdzie mówi się danym językiem. Potrafi tworzyć proste, spójne wypowiedzi ustne lub pisemne na tematy, które są jej znane bądź ją interesują. Potrafi opisywać doświadczenia, zdarzenia, nadzieje, marzenia i zamierzenia, krótko uzasadniając bądź wyjaśniając swoje opinie i plany.
Poziom podstawowy	A2	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie wypowiedzi i często używane wyrażenia w zakresie tematów związanych z życiem codziennym (są to np.: bardzo podstawowe informacje dotyczące osoby rozmówcy i jego rodziny, zakupów, otoczenia, pracy). Potrafi porozumiewać się w rutynowych, prostych sytuacjach komunikacyjnych, wymagających jedynie bezpośredniej wymiany zdań na tematy znane i typowe. Potrafi w prosty sposób opisywać swoje pochodzenie i otoczenie, w którym żyje, a także poruszać sprawy związane z najważniejszymi potrzebami życia codziennego.
	A1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie i potrafi stosować potoczne wyrażenia i bardzo proste wypowiedzi dotyczące konkretnych potrzeb życia codziennego. Potrafi formułować pytania z zakresu życia prywatnego, dotyczące np.: miejsca, w którym mieszka, ludzi, których zna i rzeczy, które posiada oraz odpowiadać na tego typu pytania. Potrafi przedstawiać siebie i innych. Potrafi prowadzić prostą rozmowę pod warunkiem, że rozmówca mówi wolno, zrozumiale i jest gotowy do pomocy.

Tabela. Poziomy biegłości językowej: skala ogólna³.

Polski język migowy posiada wszystkie cechy języka naturalnego: (1) dwoistość, czyli podwójną artykulację, (2) produktywność, (3) arbitralność, (4) zdolność do wzajemnej wymiany polegająca na przemienności ról nadawcy i odbiorcy, (5) specjalizację, (6) przemieszczanie oraz (7) transmisję kulturową⁴. PJM nie jest językiem fonicznym, lecz z pewnością jest językiem naturalnym i europejskim, a do takich Europejski System Opisu Kształcenia Językowego się odnosi, dlatego proces jego nauczania, tak samo jak każdego innego języka obcego powinien opierać się o standardy według Rady Europy.

³ Centralny Ośrodek Kształcenia Nauczycieli, Europejski System Opisu Kształcenia Językowego, 2001 str. 33.

⁴ Tomaszewski P. (2004) Polski Język Migowy – mity i fakty, Poradnik Językowy, str. 59 -72.